

Hoofdstuk 11

Vervangingskinderen

*“Ik behoor bij wie daalden in de groeve,
ik werd tot een man zonder kracht.
Mijn leger is bij de doden, de verslagenen -
zij zijn begraven en Gij gedenkt hen niet meer;
zij zijn weggerukt uit uw hand.” (Ps 88,5-6)*

We horen al eens zeggen over iemand: “Hij zit zodanig met zichzelf in de knoop, dat hij een identiteitscrisis doormaakt!” Het is gemakkelijk om zo iets te zeggen, maar hebben we ons al eens afgevraagd wat die persoon zo ver gebracht heeft? Hoe komt het dat die mens het gevoel heeft dat er voor hem geen plaats is, dat hij geen familie heeft? Wat heeft hem ertoe gebracht deze existentiële vraag te stellen: “Wie ben ik eigenlijk?”

Ik denk aan Pablo, het derde kind van een harmonisch echtpaar. Een broer en een zus zijn hem voorafgegaan: die zijn evenwichtig opgegroeid blijken heel gelukkig. Pablo lijkt wel het zwart schaap van de familie: bij de minste aanleiding stuift hij op en is agressief. Hij voelt zich niet gerespecteerd en niet bemind. Voortdurend neemt hij het woord “onrechtvaardig” in de mond. Een zonderlinge mengeling van tirannie en onzekerheid. Hij heeft regelmatig angstaanvallen en vlagen van depressie. Waar ligt de oorzaak van zijn moeilijkheden?

Vóór hem was er een andere Pablo: een aardige kleine jongen, de vreugde van de hele familie. Toen hij drie jaar was, is hij gestorven als gevolg van een ziekte, en de hele familie leed enorm onder het verlies. “Hoe heeft God zo’n engeltje tot Zich kunnen roepen, zo’n mooi, lief en vrolijk jongetje? enz.” Naarmate de tijd verstreek, is men hem zo gaan ophemelen, dat hij wel een kleine afgod leek.

Een tijdje later was de moeder terug zwanger, en heel de familie verwachtte onbewust de overleden kleine Pablo terug. Het nieuwe kind nam de plaats in van de overledene. Men keek naar hem uit in gespannen afwachting. Het kind in de moederschoot weet goed dat men niet hem verwacht, maar een ander. Hij heeft schrik om geboren te worden, en er groeit in hem een toenemende revolte, een stilzwijgende woede tegen God, tegen zijn ouders, tegen de hele wereld. Tijdens de geboorte weent hij veel: hij geeft aldus te kennen dat hij geen toegevingen zal doen. Tot overmaat van ramp is hij niet rossig zoals zijn broertje was, hij heeft bruin haar. Dan maken de ouders bovendien de kapitale fout van hem dezelfde doopnaam te geven als zijn overleden broertje. Aldus wordt dit kind getekend door de dood: hij is gemanipuleerd en zit vol schuldgevoelens. Onbewust weet hij: “Ik leef en mijn broer is dood.” Het hoeft ons dus niet te verbazen dat hij zich langzaam zal richten naar de dood en de zelfvernietiging.

Dit vervangingskind zal het erg moeilijk hebben om aan de verwachtingen van zijn ouders en zijn familie te beantwoorden, des te meer daar het overleden kind zo sterk verafgood werd. Zijn angst zal zo groot worden, dat hij zich ervan zal willen bevrijden doorheen stilzwijgende revolte of geweld. Het is dus niet verwonderlijk dat hij de verantwoordelijkheid om de plaats van het overleden broertje in te nemen niet aankan, en dat hij meer doeltreffende middelen zal zoeken

om de aandacht van zijn ouders op hemzelf te trekken: slecht gedrag op school, lage cijfers, diefstal, alcohol, drugs enz. Hij probeert helemaal niet lief en braaf te zijn zoals de andere was. Hij wil iemand anders zijn, zonder te weten hoe. Hij wil op zijn eigen vleugels vliegen, maar voelt zich gevangen.

Aldus kan een kind dus gebonden zijn door het overlijden van een kind dat het is voorafgegaan. Dat kan ook gebeuren als gevolg van een miskraam of een abortus. Daarom geven we aan ouders vaak de raad om een mis te laten opdragen voor dit overleden kindje en het doopsel van verlangen toe te dienen door het een naam te geven.

Mensen die in die omstandigheden geboren zijn, zijn vaak depressief en vatbaar voor infectieziekten. Ze hebben vaak de onbewuste indruk van ter dood te zijn veroordeeld, ze voelen zich voortdurend omgeven door duisternis, zij hebben een afschuw van kerkhoven, ofwel voelen ze zich ziekelijk aangetrokken tot al wat met occultisme te maken heeft.

Hun probleem is dat ze voortdurend op zoek zijn naar hun eigen plaats en hun eigen identiteit. Maar omdat ze de diepe onderliggende oorzaak van die onrust niet kennen, zullen ze zich hun plaats in het leven en de wereld toeëigenen op een geforceerde en vaak agressieve wijze. Ofwel worden ze gewelddadig ofwel blijven ze op de achtergrond en willen niet opgemerkt worden, alsof ze voortdurend vergiffenis vragen omdat ze bestaan.

Soms zijn aldus hele families gebonden door de dood. Het is op zich niet erg om de naam van een oom, een grootvader of een zus te geven die overleden zijn, maar die naam maakt de herinnering aan de overledene terug levend. Het is een subtiele manier om de kleine pasgeborene te binden door hem in een persoonlijkheid te wringen die hij niet is. In zekere zin verhindert men hem aldus om voluit te leven.

Het gebeurt soms ook dat de ouders de navelstreng met het overleden kind niet kunnen doorknippen. Hij was nog jong, hij is misschien overleden door een ziekte of door een ongeval. Zijn foto wordt in ere gehouden en met bloemen versierd, en hij wordt vervangen door een ander kind. Aan deze laatste toont men zijn foto, men spreekt zo lovend over zijn kwaliteiten, dat het nieuwe kind zachtjesaan gemanipuleerd wordt om de persoonlijkheid van de overledene aan te nemen. Soms is dat zo sterk dat dit vervangingskind aan dezelfde ziekte gaat lijden, hetzelfde ongeval meemaakt of op dezelfde leeftijd overlijdt als het vorige kind. Alleen de kracht van innerlijke genezing door Jezus Christus kan hem op het gepaste ogenblik komen redden.

Ze verwachtten een ander

“Ik voel een grote onrust in mij. Ik ben opstandig en prikkelbaar. Alles stoort me: mijn kinderen, mijn gezin, de retraitanten en zelfs God.

Ik kom op retraite omdat ik ten einde krachten ben en ik weet niet hoe het komt. Vaak toont de Heer me de waarheid door zijn Woord: ik ben een vervangingskind. Achttien maanden voor mijn geboorte heeft mijn moeder een ander kind gehad, Andres, die overleden is in de negende maand van de zwangerschap, omdat de geboorte te laat was ingeleid.

Toen mijn moeder zwanger was van mij, verwachtte ze niet mij, maar mijn broer. Vanaf het ogenblik van mijn ontvangenis heb ik me verzet tegen de persoonlijkheid die men me wou opdringen. Ze hebben me altijd gezegd dat ik na mijn geboorte wel een hele maand geweest heb.

Het was waarschijnlijk mijn manier om duidelijk te maken dat ze niet mij verwelkomden, Juan Francisco, maar Andres. ik ontwikkelde moeizaam in de moederschoot, er waren voortdurend problemen, ik was opstandig. Men wilde me programmeren om op de wereld te komen zoals mijn ouders zich hadden voorgesteld: waardig om de familienaam te dragen.

De Heer toonde me welke gedragingen ik moest veranderen en welke vergeving ik moest geven en ook ontvangen. Wat me het meest verwonderd heeft, was het volgende: dat ik zo sterk gebonden was aan mijn overleden broer en dat ik aan de Heer de genade moest vragen om vergiffenis te schenken aan de mensen die de bevalling te laat hebben ingeleid, maar ook aan mijn broer zelf, die door te sterven mij in de steek had gelaten.”

“Dat ze rustig thuis sterft”

“Dat waren de woorden die mijn familie te horen kreeg, toen ik voor de derde keer in een ernstige crisis in het hospitaal werd opgenomen. De dokters vonden geen afdoende oorzaak voor mijn vreemde ziekte. Sommigen spraken over schizofrenie. Ik was vaak depressief, ik begreep mezelf niet. Ik wilde graag volwassen zijn, en tegelijk ging voor mij alles veel te snel, ik had moeite met mijn leeftijd en kon mijn beperkingen niet aanvaarden.

Ik ben voor het eerst naar de Charismatische Vernieuwing gegaan en daar heb ik de Heer leren prijzen en het Woord van God ontdekt. Geleidelijk aan heb ik vrede gevonden. Maar opeens was die angst daar weer, ik kon niet meer slapen en de verleiding overviel me om voor eens en altijd af te rekenen met die kwelling. Maar ik hield teveel van mijn familie om er op zo’n vreselijke manier mee te breken door zelfmoord te plegen.

Aldus heb ik een begin gemaakt met een weg naar innerlijke genezing langs verschillende genezingsretraites. Het licht van de Heer drong langzaam binnen in mijn leven. Ik was het vijfde meisje in mijn familie. Voor ik geboren ben, had mijn moeder een ander kind gehad: een mooie stevige jongen, die maar een maand geleefd had. De vroedvrouw was haar evenwicht verloren en ze had hem laten vallen. Zijn beenderen die nog heel erg broos waren, waren nog niet bestand tegen zo’n zware schok en hij is dan overleden.

Mijn moeder verwachtte mij in angst, en wilde onbewust dat ik de plaats innam van het vorige kind. Ik ben dus getekend door de dood van mijn broer, maar ook door de ziekte van mijn grootvader, die lang op sterven heeft gelegen, toen mijn moeder mij verwachtte.

Dat was dus de tweeledige oorzaak van de diepe angst die mijn moeder heeft getekend. Ik ben in september geboren, en mijn grootvader is een maand later overleden. Alles werd me duidelijk. De Heer nam de duisternis weg, waarin ik al zo lang gevangen zat, en toen heb ik “ja” kunnen zeggen tegen het leven.”

Ik zal haar de naam van mijn moeder geven_____

“Ik zat voortdurend in angst en ik had zo weinig zelfvertrouwen, dat ik er ziek van was. Tijdens mijn studies, als ik mondelinge examens moest afleggen, kon ik geen woord uitbrengen, en na de examens was ik er ziek van.

Tijdens een Ignatiaanse retraite kreeg ik het volgende Woord uit Jesaja 53: *‘Door zijn lijden, zijn wij genezen.’* Het raakte mij in merg en been. De angst snoerde me de keel toe. Ik ging voor het Heilig Sacrament zitten, maar mijn maag schroefde dicht en mijn slokdarm blokkeerde. Ik heb

toen tegen de Heer gezegd: ‘Ik geef U dit lijden dat in mij opwelt, ik wil U niets verborgen houden. Gij die gekomen zijt om te genezen en te troosten, ik smeek u Heer, toon mij de wortel van deze angst.’

Ik heb ook aan de H.Geest gevraagd om Jezus in het centrum van mijn leven te plaatsen. Na verloop van tijd heeft de Heer mij de oorzaak getoond van die angst. Ik heb erg veel geweend en geleden, maar heb tegelijkertijd een grote bevrijding gevoeld.

Mijn moeder was pas drie, toen haar mama stierf. Door deze kwetsuur ontstond in haar onbewust het verlangen, om ooit een dochter te hebben aan wie ze dezelfde naam kon geven. Aldus kwam ik erachter dat ik iemand moest zijn die ik niet was. Ik had geen zelfvertrouwen, omdat ik nooit mezelf had mogen worden. De Heer heeft me bevrijd en heeft mij mijn ware identiteit gegeven. Nu weet ik dat Hij mij liefheeft om wie *ik* ben, dat ik uniek ben en dat ik zelfs het Woord voor mij kan nemen: ‘Gij zijt mijn zoon, vandaag heb Ik u verwekt.’ (Ps 2,7)

Ik heb echt ervaren hoe ik opnieuw geboren mocht worden, ook al blijf ik erg gevoelig, maar ik mocht voor het eerst mijn eigen persoon-lijkheid ontwikkelen. Maar de Heer zal het doen met tederheid en liefde.’

Ik ben een vervangingskind

“Toen er eens een chronologisch genezingsgebed gezegd werd, heeft de Heer me twee zaken voor de geest gebracht.

Voor ik werd ontvangen, was mijn moeder zwanger geweest van een andere jongen, die bij de geboorte is gestorven. Toen ze in het gebed bij de derde maand van de zwangerschap kwamen, zag ik plots mezelf in een zilveren soepterrine. Soms tilde ik het deksel op en deed aldus de deur naar de buitenwereld open en dan weer toe. De gebeurtenissen tijdens de zwangerschap kwamen terug naar boven. Ik heb dan een mis laten opdragen voor mijn overleden broer. Ik heb ook aan de Heer gevraagd om elke binding met de dood van mijn broer te verbreken en om me te bevrijden van de droefheid die deze gebeurtenis had nagelaten. Ik heb hem ook gevraagd om me de betekenis te tonen van het beeld van de zilveren soepterrine. Maar dat zou ik pas later ontdekken de loop van een retraite.

‘Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oor, nog altijd weerstreeft gij de Heilige Geest.’ (Hnd. 7,51). Dit woord uit de Schrift trok sterk mijn aandacht. Het confronteerde me met mijn onafhankelijkheid: mijn hardnekkigheid hield verband met mijn hart dat onbesneden was, en dat niet leefde in een intieme relatie met God. Ik huiverde en vroeg aan de Heer: ‘Vanaf wanneer ben ik me onafhankelijk van U gaan opstellen?’ En toen kwam plots dat beeld terug van de zilveren soepterrine.

Het was dus in de loop van de derde maand van de zwangerschap dat ik me onafhankelijk ben gaan opstellen. Het was een moment van opstandigheid en woede: ik was immers te snel ontvangen na de dood van mijn broer bij de bevalling. Ik was dus niet verwelkomd noch ten volle bemind door mijn moeder, die nog volop in het verdriet zat om het verlies van haar eerste kind.

Ik ben me ook bewust geworden van de verkeerde gedragingen die het gevolg waren van die diepe kwetsuur. Wat me nog het meest pijn deed, was de ontdekking dat er zoveel wraakgevoelens in me zaten. Dat is me duidelijk geworden in de loop van nog een andere retraite. Tot mijn grote verbazing legde de Heer opeens het woord “wraak” in mijn hart. Ik vroeg om klaarheid tijdens het gebed. Hij heeft me toen laten inzien dat ik, sinds mijn opstandigheid en onafhankelijkheid in de moeder-schoot, mezelf tot rechter heb gemaakt en mij had ontdaan van diegenen die me niet met liefde hadden verwelkomd en ontvangen. Welk een vreselijk gevolg: ik

was hard en ongevoelig voor hun aanwezigheid, en langzaamaan heb ik hen uit mijn leven verbannen: ze bestonden niet meer voor mij. Er kwam me een hele lijst voor ogen met mensen die ik aldus had laten verdwijnen. De Heer gaf me de gave van berouw. Ik heb tranen van ellende gestort over mijn hart dat zo verhard was en ik heb me tot Gods barmhartigheid gekeerd.”